
Shri Parabrahma Mahimna Stotram

श्रीपरब्रह्ममहिम्नस्तोत्रम्

Document Information

Text title : Parabrahma Mahimna Stotram

File name : parabrahmamahimnastotram.itx

Category : deities_misc, mahimna, stotra, brahma

Location : doc_deities_misc

Transliterated by : Rukmini Goswami

Proofread by : Rukmini Goswami

Description/comments : Paramayogeshvaratantra chatuHShashTitame paTale yonikhaNDe

Latest update : July 29, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 29, 2026

sanskritdocuments.org

श्रीपरब्रह्ममहिम्नस्तोत्रम्

ईश्वर उवाच ।

कथं नु वक्ष्यामि परस्य तत्त्वं यद्वाङ्मनःसीमविलङ्घितं सत् ।
यस्मिन्निदं भाति जगत्समग्रं यस्मादिदं नापरमस्ति किञ्चित् ॥ १ ॥

न तस्य सङ्ख्या न च नामराशिः न रूपरेखा न गुणप्रवाहः ।
स्वयम्प्रकाशं स्वयमेव शान्तं स्वयम्भुवं स्वात्ममयं परं तत् ॥ २ ॥

यदेकमेवाद्वितयं पुराणं यदेकबीजं बहुधा विभाति ।
यदन्तरालेऽपि निरन्तरं तत् यदव्यये व्योम्नि चिदेकधाम ॥ ३ ॥

यत्रोदिता वेदगिरो निवृत्ता यत्रार्थजातं स्वयमेव मौनम् ।
यत्राश्रिताः सिद्धगणा मुनीन्द्राः स्वानन्दपूर्णाः प्रणमन्ति नित्यम् ॥ ४ ॥

तत्सवितुर्मण्डलमध्यवर्तिन् नातिप्रकाशं न तमोविशेषम् ।
दीपस्य दीपं हृदयान्तरस्थं बोधैकसारं परमं रहस्यम् ॥ ५ ॥

काली च या तारिणि दुर्गरूपा क्षमा च या षोडशिका प्रसिद्धा ।
राधेति या प्रेममयी विभाति भैरव्यपारं परमेव सा हि ॥ ६ ॥

नानाभिधानैर्बहुधा गृहीता नानासमाचारविभागयुक्ता ।
एको रसः सर्वनदीप्रवाहे यथार्णवे तद्वदियं प्रतिष्ठा ॥ ७ ॥

न शाक्तमार्गो न च वैष्णवाख्यः नैवाश्रितः शैवपथो न सौरः ।
यत्सर्वमार्गप्रभवं सनित्यं तत्तत्त्वमेकं प्रणमामि नित्यम् ॥ ८ ॥

निष्कम्पमन्तःकरणप्रदीपं निर्मुक्तसङ्कल्पविकल्पजालम् ।
निर्व्यूहमद्वैतमहामहिम्नं निर्मेघचन्द्रप्रभमप्रमेयम् ॥ ९ ॥

यन्निर्झराणामपि निर्झरत्वं यदग्नितेजोऽपि परित्यजत्येव ।
यद्वायुवेगोऽपि विलीयतेऽन्ते यदम्बुधारापि लयं प्रयाति ॥ १० ॥

यत्र क्षणो नास्ति न कल्परेखा यत्रैव कालः स्वमपि त्यजन्ति ।

यत्र ग्रहास्तारकपुञ्जवर्गा धूलीकणाभा इव दृश्यरूपाः ॥ ११ ॥
 तदेव नादः प्रणवस्य गर्भः तदेव बिन्दुर्न च बिन्दुरेव ।
 तदेव शून्यं न च शून्यमात्रं तदेव पूर्णं परिपूर्णमेकम् ॥ १२ ॥
 अवाच्यवाच्यं परमार्थगम्यं दृश्यादिदृश्यं परिदृश्यहीनम् ।
 गम्यं न गन्तुं मनसापि शक्यं ज्ञेयं न ज्ञातुं निगमैरपीह ॥ १३ ॥
 यत्र प्रविष्टा बहवो महान्तः न प्रत्यवर्तन्ति कथञ्चिदेव ।
 स्वानन्दसिन्धौ परिमग्नभावाः स्वयञ्ज्योतीषि स्वयमेव भूत्वा ॥ १४ ॥
 यदङ्घ्रिरेणोर्न पतन्ति वेदा यन्नेत्रपाते गलिताः पुराणाः ।
 यत्स्मेररेखासु विलीयतेऽर्थः तन्मौनमेकं शरणं ममास्तु ॥ १५ ॥
 किं वर्णये तद्विभवं महात्मन् यत्राक्षराणामपि जन्म नास्ति ।
 यत्र स्वयंसाक्षिणि केवलत्वे स्तोत्रं ममैतदपि लज्जतेऽद्य ॥ १६ ॥
 अहो किं ब्रूमस्तदनुपममव्यक्तविभवं
 यतो वाचो यान्ति स्वयमपि विलज्जन्त इव ।
 यतो बुद्धिर्नित्यं प्रतिनिवर्तते विस्मयवती
 तदेकं वन्देऽहं परमममृतं निर्विकृतिम् ॥ १७ ॥
 त्वमेव काली तारिणी सुन्दरी दुर्गा राधिका तथा ।
 छिन्ना वैरोचिनी चैव मधुमती भैरवी तथा ॥ १८ ॥
 बगलाम्बिका कमलया सीमन्तिका वेदगर्भिका ।
 त्रिपदी च परा शक्तिः सर्वनामैककारणम् ॥ १९ ॥
 न ते जन्मोत्पत्तिर्न च निधनरेखापरिचयः
 न च त्वं संसर्गो न च विकृतिभेदप्रसरः ।
 अचिन्त्यस्याप्यन्तः परिशिशिरदीप्तिप्रकरः
 स्वयञ्ज्योतिर्धाम्नां परमपदवीभूतविभवः ॥ २० ॥
 यदीयं सञ्चिन्त्य क्षणमपि महायोगिनिवहाः
 स्वभावादुन्मुक्ताः स्वयमिव भवन्त्यव्यथहृदः ।
 यदीयच्छायायां श्रुतिशिखरमौलीनमितया
 लयं यान्त्यर्थौघाः स्वपदनिहिताः स्वप्रभवतः ॥ २१ ॥
 न वेदो वेदस्ते न च निगममूलं तव पदं

न तन्त्रं तत्त्वं ते न च समयसङ्केतविषयः ।
 यदेकस्मिन्नेव प्रलयजलधौ भाति विमलं
 तदन्तःस्फूर्त्यैकं परमहसि धाम्नि प्रथितम् ॥ २२ ॥
 विलासो नो लीला न च परिमितिः काचन तव
 प्रकाशो नोऽप्रकाश इति निपुणैरप्यगमितः ।
 यथाम्भोधेर्गर्भे मणिगण इवानन्तरुचयः
 तथैव त्वय्यर्थाः स्वयमुदितनिद्राः प्रलयिनः ॥ २३ ॥
 कथं साक्षात्कुर्यां कथमपि न पश्यामि भवतीं
 कथं ध्यायेयं त्वां कथमपि न चिन्तामि पृथक् ।
 अहो विस्मेरोऽयं परमहसि गूढप्रणयितः
 स्वयं द्रष्टा दृश्यं स्वयमपि च दर्शनक्रमः ॥ २४ ॥
 यत्रैकस्मिन्नर्थे बहुवचनमप्येकवचनं
 यत्रैकस्मिन्नादौ प्रलय इव सर्गः प्रसरति ।
 यत्र क्षोभोऽप्यन्तः परमशिशिरस्पर्शलहरी
 तदेतद्ब्रह्मैव प्रणमत हृदा मौननिलयम् ॥ २५ ॥
 यदक्षरं नाक्षरमित्यभिधातुं न हि क्षमाः
 सुरेन्द्रा ब्रह्माद्या मुनिवरगणाश्चापि सततम् ।
 अतस्त्वां वन्दामो नतशिरसि निःशब्दवपुषा
 यतो मौनं स्तोत्रं भवति परमं भावनिधिषु ॥ २६ ॥
 यदुल्लङ्घ्य स्वैरं प्रचरति महाकाललहरी
 यदुद्भूतः कालोऽपि क्षणकण इवाविर्भवति ।
 यदाधारे धत्ते ध्रुवमपि ध्रुवत्वं ध्रुवपदं
 तदेकं नित्यं ते परमहसि धाम प्रणम्यते ॥ २७ ॥
 न यत्रोन्मेषोऽस्ति न च निमिषरेखापि भवति
 न सन्धिर्नो भेदो न च परिणतिः काचन पुनः ।
 स्वभावस्याप्यन्तः स्वयमभिनवः स्फारमहिमा
 विभात्येको भावः परमपरिपूर्णः प्रशमितः ॥ २८ ॥
 त्वमेव व्योमाभा त्वमसि पवनस्पन्दनमयी
 त्वमेव क्षोणीभृत् त्वममृतरसप्रोद्गमभुवा ।
 त्वमेवापो वह्निस्त्वमसि हृदि चिन्मण्डललता

त्वमेवैकं तत्त्वं बहिरपि च नानात्वमिव ॥ २९ ॥
 त्वमेव काली तारिणी सुन्दरी दुर्गा राधिका तथा ।
 छिन्ना वैरोचिनी चैव मधुमती भैरवी तथा ॥ ३० ॥
 बगलाम्बिका कमलया सीमन्तिका वेदगर्भिका ।
 त्रिपदी च परा देवि सर्वरूपैककारणम् ॥ ३१ ॥
 न ते माया माया न च खलु महामोहनकरी
 न ते शक्तिः शक्तिर्न च पृथगुपाधिप्रसरः ।
 यदेकस्योच्छ्वासे प्रकटितमिदं विश्ववलयं
 निशायामुत्सुप्तं पुनरिव लयं संश्रयति तत् ॥ ३२ ॥
 यदन्तः सौम्यत्वं दहति शतकोट्यर्ककिरणैः
 यदुग्रत्वं स्निग्धं शिशिरमिव सान्द्रं प्रसृमरम् ।
 विरोधोऽप्यत्रैकः समरसतया वर्तत इति
 महद्भिर्निर्णयं न खलु मतिभिर्लौकिकजनैः ॥ ३३ ॥
 न साक्षी नो दृश्यं न च खलु दृशोर्मध्यगतिता
 न धाता नो धेयः न च करणवर्गप्रसरः ।
 अखण्डैकस्वान्तप्रथितपरिपूर्णप्रभृतयः
 स्वयञ्जाताः सन्तः स्वयमिह लयं यान्ति भवति ॥ ३४ ॥
 यदीयस्यैकस्मिन् स्मितलवविलासप्रसरतः
 सहस्राण्यण्डानां प्रकटितमहो विस्मयपदम् ।
 पुनस्तस्मिन्नेव क्षणलवविनिद्राप्रशमने
 न किञ्चिद्दृश्यं स्यात् परममिव केवल्यमखिलम् ॥ ३५ ॥
 अनन्तानामन्तः परिमितरिपीहापरिचिता
 परिच्छेदच्छेदप्रशमितपदप्रौढिरमला ।
 निरालम्बालम्बप्रथितपरमार्थप्रकटनं
 तवैतद्वैभव्यं कथमिव गिरा वर्णयतु कः ॥ ३६ ॥
 अतो निःशेषार्थप्रविलयविनिर्मुक्तहृदयाः
 महायोगीन्द्रास्ते नतशिरस एव स्थितिमिताः ।
 न भाषन्ते किञ्चित् स्मितमधुरमौनैकसरसाः
 स्वयं भूत्वा तस्मिन् स्वयमिव परे निर्वृतिमयाः ॥ ३७ ॥

यतो वेदानां स्रगपि निखिला निःसृतिरभूत्
 यतो वेदाङ्गानां विनिहितपदं भावनिधयः ।
 यतोऽप्युपवेदाः प्रविततविचित्रार्थनिचयाः
 स्वयम्भासा भान्ति प्रकटितमहार्थप्रकराः ॥ ३८ ॥
 ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्वणस्तथा ।
 त्वदीयप्रेरणादेव स्वस्वमार्गप्रवर्तकाः ॥ ३९ ॥
 शिक्षा कल्पो व्याकरणं निरुक्तं छन्द एव च ।
 ज्योतिषं च त्वदीयस्य निःश्वास इव निर्मलम् ॥ ४० ॥
 आयुर्धनुर्गान्धर्वश्च स्थापत्यं चोपवेदकम् ।
 त्वदीयबोधरेखायां कणिका इव संस्थितम् ॥ ४१ ॥
 अष्टादशपुराणानि तथोपपुराणसञ्चयाः ।
 इतिहासद्वयं दिव्यं त्वद्भावैकप्रकाशकम् ॥ ४२ ॥
 वैष्णवागमशास्त्राणि शैवागमसमुद्भवाः ।
 शाक्ततन्त्रप्रबन्धाश्च गणपत्यादिदर्शनम् ॥ ४३ ॥
 सौरमार्गः कौमारश्च पाञ्चरात्रप्रकीर्तितः ।
 सर्वे त्वदीयसङ्केतच्छायामात्रप्रकाशकाः ॥ ४४ ॥
 न मन्त्रो न यज्ञो न तपसि न योगक्रियापथः
 पृथक्त्वेन त्वत्तो यदि परिगणेत्यश्विदबुधः ।
 यथैकस्मिन्नर्के प्रभवति सहस्रांशुनिकरः
 तथैकस्मिन्स्त्वय्येव प्रविलसति सर्वप्रणयिता ॥ ४५ ॥
 त्वं श्रीकुलसुन्दरी धूमावती परा ।
 कृष्णो रामचन्द्रश्च सकला यशोदा यशुमती ॥ ४६ ॥
 ईशपुत्रः पराभक्त्योर्निर्योनिमण्डलम् ।
 योगिनी योगिजनप्रोक्ता देवदेवी महेश्वरः ॥ ४७ ॥
 त्वमेव श्रुतिसीमा त्वमसि हृदयस्योपरि ध्रुवा
 त्वमेवान्तःसूक्ष्मा त्वमसि बहिरप्यप्रतिहता ।
 त्वमेवार्थानर्थौ त्वमसि परिहासः प्रशमिता
 त्वमेवैकं गुह्यं स्वयमभिनवं चिन्मयपदम् ॥ ४८ ॥

न केनाप्याख्येयं न च कथनयोग्यं तव पदं
न चोद्देश्यं लक्ष्यं न च लयविकल्पः कचन ते ।
अहो ये सन्दध्युः स्वहृदि निखिलं मौनसरसि
ते धन्याः सन्तो हि स्वयममृतधारामधिशयाः ॥ ४९ ॥

यदीयच्छायायां प्रसरति महद्भूतनिवहो
यदीयस्पर्शेन प्रकृतिरपि नृत्यत्यनुपदम् ।
यदीयप्रत्यग्रस्फुरणलवलेशप्रणयिनी
स्वयं सिद्धिर्भाति स्वयमपि च निर्वाणसरिता ॥ ५० ॥

न ते देशो देशो न च समयरेखा तव विभो
न मध्यं नोऽन्तो न च परित एवास्ति भवतः ।
अनन्तस्याप्यन्तः स्वयमपि निरन्तःप्रथितता
महाशान्तेर्धाम्नः किमिव नु निदर्श्य कविभिः ॥ ५१ ॥

यदीयैकस्मिन्बिन्दुनि निहितमशेषं भुवनजं
यदीयैकस्मिन्नुच्छ्वसिति सकलं जीवितमिदम् ।
यदीयैकस्मिन्निस्तिमितलहरौ लीयत इदं
जगज्जालं सर्वं स्वपित इव निर्व्याजमहसि ॥ ५२ ॥

त्वमेवाक्षराणामगमपरमं मौनपदवीं
त्वमेवार्थानामन्तरितरसगूढप्रभविता ।
त्वमेवोद्देश्यानामपि निखिलसीमान्तरगता
स्वयं लक्ष्यालक्ष्यप्रशमितमहाचित्ररचना ॥ ५३ ॥

न ते सिद्धिः साध्या न च करणमार्गः परिगणः
न योगो नो भोगो न च विरतिरप्यस्ति पृथक् ।
यदेकस्मिन्नेव प्रसरति समग्रः परिनयः
स्वयंसिद्धं तत्त्वं स्वयममृतमेवाद्य सततम् ॥ ५४ ॥

प्रबुद्धानां बोधः प्रणतहृदयानां परिगतिः
विरक्तानां शान्तिः करुणरसिकानां पररुचिः ।
महामौनव्याप्तप्रसरविमलानन्दरचनं
त्वदीयं वैभव्यं न खलु परिमातुं प्रभवति ॥ ५५ ॥

यत्रैकः श्वासोऽपि श्रुतिशतसमुत्पत्तिजनकः
यत्रैकः सङ्कल्पः प्रणवशतकोटीप्रसरकृत् ।

यत्रैकः सन्दर्शः सकलमतभेदक्षयकरः
 तदेव ब्रह्माख्यं परमममलं केवलपदम् ॥ ५६ ॥
 निरालम्बालम्बप्रकटनपटीयानपि गिरः
 स्वयं तत्र स्तब्धाः पतित इव निःशब्दसरसि ।
 विचित्रैर्व्याकल्पैरुपचितकवीनामपि मतिः
 तवैकस्मिन्धास्त्रि प्रसरति विलीयेत सहसा ॥ ५७ ॥
 अतः सर्वे भावाः स्वपदमिव सम्प्राप्य सहसा
 विनिःशेषं त्यक्त्वा स्वकृतिमभिमानं च सकलम् ।
 भवन्त्येकस्वान्तप्रसरपरिपूर्णामृतमयाः
 प्रणम्य त्वां नित्यं परमपरिपाकं गतधियः ॥ ५८ ॥
 य एतत्पुण्यं परममहिम्नः स्तवममलं
 समाधौ वा शान्ते हृदि विनिहितैकाग्रमतिना ।
 सकृद्वापि श्रद्धाप्रणतिमधुरेणोच्चरति यः
 स जीवन्मुक्तः स्यादपि न कथितैर्लक्षणगणैः ॥ ५९ ॥
 न तस्य प्रज्ञाया गणनमुपयाति त्रिदशतिः
 न सिद्धीनां सङ्ख्या न च तपसि सीमा प्रथिता ।
 स्वयंसंवित्सिन्धोः सलिलकणिकामात्रमपि यः
 पिबेदस्य स्तोत्राद्भवति परिपूर्णामृतमयः ॥ ६० ॥
 न तस्य व्याधिर्वा न च भवभयच्छायनिवहः
 न जन्मप्रध्वंसप्रभवपरिखेदप्रसरणम् ।
 यदीयप्रत्यग्रप्रसररसपाथोनिधिलवात्
 स्वयं संसारोऽयं स्मितमिव विलीनो भवति हि ॥ ६१ ॥
 यमुद्दिश्यैकाग्रो नयनजलमेकं पतति चेत्
 तदश्रौतो बिन्दुः शतशतयुगाराधनफलम् ।
 यदेकः श्वासोऽस्य स्तवनपठनावेशवशगः
 स कल्पानां कोटिप्रणतिफलमेकत्र लभते ॥ ६२ ॥
 अयं न स्तोत्रार्थः फलमिति न वाच्यं कविभिरपि
 फलं यत्रैवास्ति स्वयमिह तदेव स्तुतिरियम् ।
 फलं नापेक्षन्ते परमहृदयाविष्टमनसः
 स्वयम्पूर्णानन्दा भवति हि परा भक्तिरचलम् ॥ ६३ ॥

न लक्ष्मीर्नैश्वर्यं न च सुरपदं नापि च शिवः
न ब्रह्मत्वं विष्णोः पदमपि न काम्यं बुधजनैः ।
यदेकस्मिन्नन्तः परममृतनिस्तन्द्रमहसि
स्वयंसिद्धं तत्त्वं तदिह लभते स्तोत्ररसिकः ॥ ६४ ॥

स वेदानां वेदः स निगमहृदां हृद्यममृतं
स तन्त्राणां गुह्यं स खलु समयानामपि परः ।
स सर्वेषां भावप्रभवविलयानामधिपतिः
स्वयं भूत्वा तिष्ठेत् स्वयमखिलमेकं परपदम् ॥ ६५ ॥

अतो नित्यं भक्त्या प्रणतिमधुरैर्मानसपदैः
पठेदेतद्गुह्यं यदि मनसि शुद्धिः प्रसृमता ।
न तस्यापेक्षास्ति कचिदपि पुनर्जन्मविषये
परं ब्रह्मैवाहं इति सहसा स्मूर्तिरुदियात् ॥ ६६ ॥

इति श्रीपरमयोगेश्वरतन्त्रे उमामाहेश्वरसंवादे
चतुःषष्टितमे पटले योनिखण्डे परब्रह्ममहिम्नस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

Encoded and proofread by Rukmini Goswami

——
Shri Parabrahma Mahimna Stotram

pdf was typeset on July 29, 2026

——

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

